

Rada
Evropské unie

Brusel 4. února 2022
(OR. fr)

5887/22

LIMITE

AGRI 37
AGRILEG 12
FOOD 10
SAN 68
PHYTOSAN 5
VETER 7
ENV 100
CLIMA 53
CODEX 2
WTO 12
RELEX 132

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Posílení soudržnosti mezi Zelenou dohodou, SZP a obchodní politikou na podporu přechodu k udržitelným potravinovým systémům – výměna názorů

Delegace naleznou v příloze podkladový dokument vypracovaný předsednictvím pro účely výměny názorů na výše uvedené téma, která se uskuteční na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov dne 21. února 2022.

**Posílení soudržnosti mezi Zelenou dohodou, SZP a obchodní politikou na podporu přechodu
k udržitelným potravinovým systémům**

Evropská unie zahájila transformaci zemědělského, potravinářského a lesnického odvětví s cílem zajistit, aby se neustále zvyšovala jejich odolnost a udržitelnost, aby byla šetrnější k životnímu prostředí a ohleduplnější ke zvířatům, a reagovala tak na velké výzvy naší doby, zejména výzvy spojené se změnou klimatu a úbytkem biologické rozmanitosti, i na neustále se měnící očekávání společnosti.

Evropská komise proto v rámci Zelené dohody pro Evropu navrhla řadu ambiciózních společných cílů, mezi něž patří plán „Fit for 55“ na dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050 či tematické strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a „Biologická rozmanitost“ na podporu zdravých, odolných, spravedlivých a udržitelných potravinových systémů, přičemž všechny uvedené iniciativy se setkaly s pozitivní odezvou ze strany Rady i Parlamentu. Evropská unie dále znovu potvrdila své závazky na summitu OSN věnovaném potravinovým systémům, jenž se konal v září 2021.

Tento nový rámec představuje jedinečnou příležitost k opětovnému potvrzení a konsolidaci společenské smlouvy v oblasti potravin, jež mezi Evropskou unií a jejími občany existuje již od podpisu Římské smlouvy. Občané totiž kladou stále větší důraz na environmentální, zdravotní, ale i etické aspekty potravin, mezi něž patří dobré životní podmínky zvířat a zajištění spravedlivých příjmů a důstojných pracovních podmínek v odvětví zemědělství.

Nezbytným předpokladem zdárného uskutečnění této transformace jsou podpora a pomoc pro příslušné evropské aktéry, jako jsou například zemědělci, neboť s touto transformací mohou být spojeny náklady na přizpůsobení, které nejsou vždy kompenzovány prostřednictvím trhu, a to i v případě, že uvedení aktéři působí v globálním kontextu. K podpoře zemědělství v tomto ohledu přispěje nová společná zemědělská politika na období 2023–2027.

Kromě finanční podpory je rovněž třeba usnadnit spotřebitelům volbu udržitelnější a rozmanitější stravy a uvést veřejné politiky EU v soulad s cíli v oblasti udržitelnosti, zejména pak politiku v oblasti zdraví a ochrany zvířat, politiku v oblasti zdraví rostlin, politiku v oblasti bezpečnosti potravin a informování spotřebitele, jakož i politiku v oblasti životního prostředí a obchodní politiku .

Politiky EU musí rovněž zohledňovat nežádoucí negativní dopady, které se mohou v průběhu této transformace objevit – zejména dopady spojené s „úniky do životního prostředí“ ve třetích zemích – a jež by mohly snížit její účinnost.

Studie vypracovaná Společným výzkumným střediskem Komise¹, která má za cíl posoudit kumulativní účinky některých cílů stanovených v Zelené dohodě pro Evropu a ve strategiích „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a „Biologická rozmanitost“ na evropský potravinový systém, tak například ukazuje, že vzhledem k očekávanému přínosu pro životní prostředí a klima by provádění uvedených strategií mohlo vést ke snížení evropské zemědělské produkce a zvýšení dovozu zemědělských produktů ze třetích zemí s menšími ambicemi v oblasti ochrany životního prostředí a zdraví či k tomu, že očekávání evropských spotřebitelů zůstanou nenaplněna a uhlíkový dopad těchto strategií bude méně příznivý.

Aniž bychom podceňovali metodická omezení této práce², výsledky výše uvedené a dalších podobných studií nás nutí přemýšlet nad možnostmi, jak zamezit tomu, aby splnění zdravotních a environmentálních požadavků kladených na evropské zemědělství mělo za následek snížení naší výrobní kapacity s dopady na globální dodávky potravin, což může být doprovázeno sociální nerovnováhou a většími dopady na životní prostředí a klima v jiných částech světa.

---

¹ Společné výzkumné středisko, 2021. „*Modelling environmental and climate ambition in the agricultural sector with the CAPRI model*“ (Modelování environmentálních a klimatických ambicí v zemědělství pomocí modelu CAPRI).

² Zejména nezohlednění dalších doplňkových cílů a opatření v části těchto strategií věnované „poptávce“.

Významnou úlohu z hlediska úspěšného zvládnutí transformace evropského zemědělství při současném zachování jeho produkčního potenciálu hrají výzkum a inovace. Vhodnou reakcí na tyto výzvy jsou i investice (do robotiky, digitální oblasti, genetiky či do řešení založených na biotechnologiích). V neposlední řadě je třeba zmínit uplatňování zásad agroekologie, jež je nejlepší cestou k zachování půdního potenciálu a biologické rozmanitosti ekosystémů jakožto nezbytného předpokladu k udržení produkční kapacity. K mobilizaci těchto nástrojů však budou evropští zemědělci potřebovat odpovídající finanční kapacity a dostatečný příjem.

V této souvislosti je nanejvýš nutné zajistit soudržnost cílů zejména u těchto tří politik, které jsou stejně zásadní pro utváření podoby Evropské unie, její prosperity a schopnost reagovat na budoucí výzvy: společné zemědělské politiky, jež je zárukou zabezpečení potravin v Evropě a ve světě, Zelené dohody pro Evropu, jejímž cílem je definovat nový model udržitelného růstu Unie, a obchodní politiky, spočívající v ochraně zásad multilateralismu coby jednoho z faktorů podmiňujících globální stabilitu.

Při dodržení pravidel mnohostranného obchodního systému by mělo být možné této výzvě, jíž je zajištění soudržnosti, dostát, a to v souladu s obecnými zásadami, které navrhla Komise ve svém sdělení o přezkumu obchodní politiky.

Pravidla WTO totiž za určitých okolností již nyní umožňují přijmout regulační opatření, mimo jiné omezit dovoz, v zájmu splnění legitimního politického cíle, jako je například ochrana zdraví, životního prostředí nebo veřejné mravnosti, a to za předpokladu, že tato opatření nejsou diskriminační, nepředstavují skryté omezování obchodu, jsou nezbytná k dosažení daného cíle, jsou vědecky podložena a mají dopad na globální jevy. Mezi tyto globální výzvy bezesporu patří změna klimatu, úbytek biologické rozmanitosti a rezistence vůči antibiotikům.

Právě z těchto důvodů Evropský parlament a Rada požádaly Evropskou komisi, aby vypracovala zprávu o uplatňování norem Evropské unie v oblasti zdraví a životního prostředí (včetně norem upravujících dobré životní podmínky zvířat a výrobní postupy) na dovážené zemědělské produkty³. Vzhledem k očekáváním vyjádřeným v průběhu jednání o reformě společné zemědělské politiky by tato zpráva měla obsahovat komplexní posouzení uvedené problematiky a obsáhnout všechny příslušné veřejné politiky. Zpráva by měla být zveřejněna nejpozději v červnu 2022.

K tomu, aby zemědělské a potravinářské produkty uváděné na trh Unie, ať již evropského původu nebo dovážené, poskytovaly spotřebiteli rovnocenné záruky z hlediska ochrany zdraví a životního prostředí, je možné využít několik mechanismů:

- i) přezkum maximálních limitů reziduí (MLR) a přípustných odchylek pro dovoz přípravků na ochranu rostlin;
- ii) uplatňování některých evropských norem na dovážené produkty (zrcadlová opatření);
- iii) posílené označování;
- iv) zohlednění těchto otázek ve dvoustranných obchodních dohodách;
- v) posílení činnosti a spolupráce v rámci mezinárodních normalizačních orgánů.

---

³ *Společné prohlášení Evropského parlamentu a Rady o uplatňování norem EU v oblasti zdraví a životního prostředí na dovážené zemědělské produkty, Úř. věst C 488/7, 6.12.21, s.7.*

i) Provést přezkum maximálních limitů reziduí (MLR) a přípustné odchylky pro dovoz přípravků na ochranu rostlin

Unijní právní předpisy stanoví rámec pro uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a jejich používání⁴ v Unii. Tyto právní předpisy rovněž upravují uvádění na trh potravin a krmiv rostlinného a živočišného původu stanovením maximálních limitů reziduí pesticidů (MLR) u těchto produktů⁵. Limity se uplatňují na všechny produkty uváděné na trhu EU bez ohledu na to, zda byly vyrobeny v EU či dovezeny ze třetích zemí.

Pro používání přípravků na ochranu rostlin při výrobě potravin nebo krmiv určených k vývozu do Evropské unie platí – kromě vnitrostátních pravidel v zemi výroby – pouze jedno omezení: množství reziduí v daném produktu uváděném na trh nesmí překročit MLR platné v Evropské unii.

Unijní předpisy umožňují příslušným hospodářským subjektům požádat o přípustnou odchylku pro dovoz, a to i pro účinné látky, které nejsou v EU povoleny z jiných důvodů než z důvodů veřejného zdraví, s cílem zohlednit odlišné zemědělské postupy a reagovat na potřeby mezinárodního obchodu. Pro látky, které nejsou v Unii schváleny, tak mohou být stanoveny nebo zachovány hodnoty MLR, které jsou vyšší než mez kvantifikace reziduí. Tato situace vede k tomu, že na trh jsou zcela legálně uváděny potraviny či krmiva obsahující rezidua látek, jejichž používání je v EU zakázáno, jestliže koncentrace těchto reziduí nepřesáhne platné limity MLR.

---

⁴ Nařízení (ES) č. 1107/2009 a směrnice 2009/128/ES.

⁵ Nařízení (ES) č. 396/2005.

V této souvislosti je tedy namístě, aby Evropská komise pokračovala v probíhajícím přezkumu MLR/přípustných odchylek pro dovoz u látek, které jsou v EU zakázány, s cílem uvést je co nejdříve do souladu s nejaktuálnějšími vědeckými poznatky. Součástí této činnosti by mělo být lepší zohlednění globálních environmentálních výzev při stanovování MLR/přípustných odchylek pro dovoz, jak navrhla Komise ve své zprávě Evropskému parlamentu a Radě ze dne 20. května 2020 o hodnocení nařízení (ES) č. 1107/2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a nařízení (ES) č. 396/2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů⁶. Kromě toho by MLR mohly být stanoveny pro produkty určené pouze ke krmení zvířat s cílem lépe kontrolovat riziko kontaminace zvířat přípravky na ochranu rostlin, které by mohly být pro jejich zdraví rizikové.

ii) Pokračovat v práci na uplatňování některých evropských norem na dovážené produkty

Unijní legislativa již obsahuje **ustanovení v oblasti výrobních metod, která se „zrcadlově“ uplatňují na produkty dovážené ze třetích zemí**. Příkladem je zákaz dovozu zvířat a produktů živočišného původu pocházejících ze zvířat, kterým byly podávány antimikrobní léčivé přípravky za účelem stimulace růstu a antimikrobika vyhrazená k léčbě lidí, stanovený v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/6 ze dne 11. prosince 2018 o veterinárních léčivých přípravcích. Poté, co toto nařízení dne 28. ledna 2022 vstoupilo v platnost, je pro účinné provádění tohoto zákazu zásadní urychleně přijmout sekundární akty uvedené v článku 118 nařízení.

Jak se uvádí ve sdělení Komise věnovaném přezkumu obchodní politiky⁷, Evropská unie může být v budoucnu nucena zvážit zavedení dalších „zrcadlových“ opatření v souladu s pravidly WTO.

---

⁶ Zpráva REFIT, COM/2020/208 final.

⁷ Sdělení Komise ze dne 18. února 2021: Přezkum obchodní politiky – Otevřená, udržitelná a sebevědomá obchodní politika, COM(2021) 66 final, viz bod 3.2.2.

Za tímto účelem by v rámci posouzení dopadů, které je prováděno před změnou právního předpisu, mohlo být zavedeno systematické posuzování toho, zda je vhodné uplatňovat unijní výrobní normy na produkty ze třetích zemí s cílem zvýšit úroveň ochrany zdraví nebo životního prostředí či reagovat na etické otázky. První příležitostí k uplatnění tohoto přístupu by mohla být revize právních předpisů v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, jakož i revize nařízení (ES) č. 1831/2003 o doplňkových látkách používaných ve výživě zvířat, na nichž Komise v současnosti pracuje.

Tato činnost by rovněž napomohla k prosazení jasného a uceleného regulačního rámce, uplatňovaného bez ohledu na původ potravin.

iii) Posílit systémy označování

Spotřebitelé chtějí být podrobněji informováni o původu a výrobě zemědělských a potravinářských produktů, které kupují, a svou volbou přispět k udržitelnějšímu potravinovému systému.

Označování původu produktů spotřebitelům umožňuje rozhodovat se v souladu s jejich požadavky. Toto označování je již nyní povinné u řady produktů uváděných na trh v EU, a to jak u produktů vyrobených v EU nebo dovážených. Posílené povinné označování původu zemědělských a potravinářských produktů by mohlo, v souladu s pravidly WTO, přispět k lepšímu informování evropských spotřebitelů o normách uplatňovaných při produkci výrobků, které konzumují.

iv) Lépe zohlednit dané otázky ve dvoustranných dohodách o obchodu a spolupráci

Je rovněž zásadní, aby politiky a nástroje EU účinně přispívaly ke kolektivnímu celosvětovému úsilí o zvýšení standardů a ambicí spojených s těmito globálními problémy. Obchodní politika sice sama o sobě nemůže řešit všechny výzvy, které vyžadují reakci na globální úrovni, avšak přístup na evropský trh, k podnikům v EU a k více než 450 milionům spotřebitelů dohromady vytvářejí – dosud nedostatečně využívaný – pákový efekt, pokud jde o vyjednávání, vliv a motivování ke zvýšení ambicí a standardů.

Obchodní dohody rovněž poskytují rámec pro spolupráci s partnerskými zeměmi, který je třeba posílit, jak se uvádí ve sdělení Komise o obchodní politice, v němž jsou konkrétně doplněny nové kapitoly věnované udržitelným potravinovým systémům⁸.

Některé mnohostranné nebo dvoustranné celní preference Evropské unie jsou již v současnosti podmíněny splněním určitých kritérií ze strany třetích zemí. Například tzv. Hilton kvóta pro dovoz hovězího masa⁹ je vyhrazena zvířatům chovaným po odstavení výlučně v pastevním chovu. Bude-li to vhodné, mohl by být tento nástroj znovu využit při dalších jednáních v budoucnu.

Díky těmto opatřením by obchodní politika Unie měla účinněji přispívat k dosažení cílů strategií „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a „Biologická rozmanitost“, jakož i dosáhnout lepší soudržnosti jednotlivých politik Unie.

---

⁸ Sdělení Komise ze dne 18. února 2021: Přezkum obchodní politiky – Otevřená, udržitelná a sebevědomá obchodní politika, COM(2021) 66 final, viz bod 3.6.2.

⁹ Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 593/2013 ze dne 21. června 2013 o otevření a správě celních kvót pro vysoce jakostní čerstvé, chlazené a zmrazené hovězí maso a pro zmrazené buvolí maso.

v) Posílit činnost a spolupráci v rámci mezinárodních normalizačních orgánů

Kromě aktivní politiky spolupráce, jež má třetí země vyvážející zboží do EU motivovat k uplatňování výrobních standardů, které jsou v souladu s našimi požadavky (případně i v rámci obchodních dohod), je důležité, aby se EU a její členské státy nadále aktivně angažovaly na úrovni mezinárodních normalizačních orgánů (zejména *Codex alimentarius*, orgány Mezinárodní úmluvy o ochraně rostlin a Světová organizace pro zdraví zvířat) a prosazovaly v nich svou vizi a své hodnoty.

Otázky

S cílem přispět k diskusi o vhodných opatřeních na podporu přechodu k udržitelným potravinovým systémům při současném zachování úsilí evropských zemědělců o změnu postupů se ministryně a ministři vyzývají, aby se vyjádřili k těmto otázkám:

- 1) Souhlasíte názorem vyjádřeným v tomto dokumentu, že k dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu a jejích odvětvových strategií je nezbytné posílit soudržnost odvětvových politik a obchodní politiky EU, a to i v souvislosti s dováženými produkty?
- 2) Jaké konkrétní nástroje je podle Vás třeba použít v zájmu dosažení této soudržnosti v praxi?
